

MEZOPOTAMYA

SÜMERLER, AKADLAR, ELAM, BABİL-
ASURLULAR

TANER ÖZDEMİR

“DETAY TARİHÇİ”

TÜRK TELEKOM NURETTİN TOPÇU SOSYAL BİLİMLER LİSESİ
TARİH ÖĞRETMENİ

MEZOPOTAMYA

Dicle ile Fırat nehirleri arasında kalan topraklara verilen addır.

UYARI: Mezopotamya'dan günümüze kadar kalıcı eserlerin gelmeyişinin temel sebebi bölgede taşın az olmasıdır.

Mezopotamya da kurulan uygarlıklar ise şunlardır: **Sümerler, Akadlar, Babiller, Elamlar, Asurlular.**

SÜMERLER

✓ Birbirinden bağımsız **site** denilen şehir devletleri halinde yaşadılar. (**Ur, Uruk ve Lagaş**)

UYARI: Sitenin varlığı siyasi birliğin olmadığına göstergesidir.

✓ Şehir devletlerinin başında bulunan kişilere ise **Ensi** veya **Patesi** adı verilmiştir,

UYARI: **Patesi** eğer çevresindeki sitelere sahip olursa **lugal**, bütün Sümer ülkesine sahip olursa **lugal kalma** unvanını alırdı,

✓ **Rahip-kral** anlayışı hâkimdir,

✓ Tarih çağlarını başlatan uygarlık ve yazının bulunmasında ticaretin önemli bir yeri vardır,

UYARI: Zigguratlar okul, tapınak ve gözlem evi olarak kullanılmıştır.

✓ İlk defa karasabanı da kullanarak tarımın gelişmesine katkıda bulunmuşlardır,

✓ Sosyal sınıf farklılıkları vardır ve en üst katmanı krallar ve rahipler oluştururdu,

✓ Tarihte ilk yazılı kanunları yapanda Sümerlilerdir, (**Urugakina Kanunları**)

✓ Hukuk kuralları fidye esasına dayalı olup **Babil Kanunları** gibi **sert değildir**,

✓ Sümerlilere ait en önemli destanlar **Gılgamış, Yaratılış** ve **Tufan** Destanlarıdır,

✓ Ay yılı esasına dayalı takvim,

- ✓ **UYARI:** Ay esasına takvimin varlığı astronomi çalışmalarının yapıldığını gösterir.
- ✓ Dört işlemi bulup, dairenin alanını hesaplamışlar, yüzey ve hacim ölçülerini yapmış bölme ve çarpma cetvellerini oluşturmuşlardır,
- ✓ Burçları da bulan en önemli uygarlıktır.

“**EY SEMPATİK SÜMER** ne güzel de yazmışsın tarihe adını”
EY SEMPATİK SÜMER

Ensi site yöneticisi,

Yazı ile başlamış tarih çağları

Sosyal sınıf farklılıkları,

Elimizde var sadece yazı

Mezopotamya'nın temeli,

Patesi site yöneticisi,

Ay yılı esasine dayalı takvim,

Tufan ve Gılgamış destanları,

İlk yazı ve yazılı kanun,

Karasaban ve burçları kullanan

Sert değil yumuşak kanunlar,

Üst katmanda krallar ve asiller,

Mezopotamya, Dicle ve Fırat arası

En çok benzetildikleri Türkler,

Rahip-kral anlayışı

AKADLAR

Arap Yarımadasından bölgeye gelen **Akadlar** Sami kökenli bir medeniyettir.

- ✓ Tarihte bilinen ilk düzenli orduyu kuran medeniyettir,
- ✓ **Akad** devletinin tarihte bilinen ilk kurucusu Sargon olup medeniyetin başkenti Agade şehridir,
- ✓ Yapmış oldukları tapınaklara Agade adı verilmiştir,
- ✓ Günümüze kadar gelen en önemli eserleri ise **Zafer anıtıdır**,
- ✓ Sümer kültürünün yayılmasına neden olmuşlardır.
- ✓ Tarihte ilk imparatorluğu kuranlar **Akadlar** olup orduları paralı askerlerden oluşmuştur

ELAMLILAR

Mezopotamya uygarlığı içerisinde en sönük medeniyet **Elamlardır**.

Elam adı verilen yer Mezopotamya'nın güneydoğusudur.

Elamların başkentleri **Sus** şehridir.

Güzel sanatlar ve süsleme sanatlarında ilerlemişlerdir.

BABİLLİLER

- ❖ Dünyada ki ilk **mutlak krallık** anlayışı Babiller tarafından ortaya atılmış,
- ❖ **Babilin asma bahçeleri** ve **Babil Kulesi** en önemli eserleridir; ama günümüze kadar gelmemiştir,
- ❖ **Babil** kanunları kısasa kısas esasına dayalıdır,
- ❖ **Hammurabi Kanunları** tarihteki ilk anayasa olma özelliği taşır,
- ❖ Başkentleri Babil kentidir ve en ünlü kralları **Hammurabidir**,

ASURLULAR

- ❖ Anadolu'ya yazıyı getiren uygarlık olup ilk **kütüphanecilik** ve arşivciliği başlatan medeniyettir,
- ❖ Mezopotamya'nın yukarı kısmında kurulmuşlardır,
- ❖ Anadolu ticaret kolonileri kurmuşlardır bunlardan en önemlisi Kayseri bulunan **Kültepedir**,
- ❖ Çok tanrılı bir dine inanan Asurlularda sosyal sınıflaşmalar vardır,
- ❖ Tarihte ilk defa kara koloniciliğini başlatan **Asurlular** olup Anadolu'nun tarih çağlarına geçmesine neden olmuşlardır,
- ❖ **İlk düzenli atlı birlikleri kuran Asurlulardır**,
- ❖ Başkentleri önce Asur daha sonra ise **Ninova** olmuştur.